

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 293484

Onderwerp: Luchtagenda "Naar een schonere lucht in 2025"

Voorstel

1. De Luchtagenda gemeente Arnhem vast te stellen;
2. De begrotingswijziging inclusief de daarin opgenomen investeringen vast te stellen;

Inleiding

De luchtkwaliteit in Arnhem is nog steeds niet op orde: op enkele plaatsen wordt de wettelijke grenswaarde voor stikstofdioxide nog overschreden of bijna overschreden. Daarnaast zorgt de concentratie stikstofdioxide en roet over de gehele stad nog voor gezondheidsproblemen bij inwoners. Het is dus zaak dat in Arnhem stevig doorgepakt wordt met maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren.

Arnhem heeft op lokaal niveau maatregelen uitgevoerd die de bijdrage van vooral verkeer aan de concentraties luchtverontreinigende stoffen (stikstofdioxide en roet) hebben verminderd. Het Uitvoeringsprogramma 2005-2010 en het Uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit 2011-2015 bevatten een concreet pakket aan maatregelen dat inmiddels is uitgevoerd, dan wel in uitvoering is. Hierdoor zijn de concentraties in Arnhem echter onvoldoende gedaald, zoals blijkt uit zowel berekeningen als metingen. Dit ondanks de inzet vanuit het programma New Energy made in Arnhem (NEmiA).

Arnhem zet in op een verdere verbetering van de luchtkwaliteit. Door de al genomen maatregelen, in het kader van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL), is het potentieel van effectieve maatregelen ingeperkt. Verkeer is in Arnhem echter nog steeds de voornaamste bron. Deze bron is ook door ons zelf te beïnvloeden. Om gefundeerde keuzes te kunnen maken heeft Arnhem de mogelijk nieuwe maatregelen die deze bronnen aanpakken, laten inventariseren en beoordelen op de gestelde doelen. Meer gedetailleerd zijn de uitbreidingsvarianten van de milieuzone onderzocht. Dit heeft al geleid tot het voorstel en besluit voor de milieuzone personenauto's. Deze maatregel is op zichzelf echter onvoldoende om invulling te geven aan onze ambities. Op basis van het overzicht van mogelijke maatregelen hebben wij nu de meest effectieve geselecteerd. Deze nieuwe maatregelen vormen de basis van voorliggende Luchtagenda.

Het ministerie van Infrastructuur en Waterwegen (I&W) maakt zich ook zorgen over de resterende knelpunten in verschillende steden, waaronder Arnhem. De staatssecretaris heeft daarom, in overleg met deze steden, de Aanpassing NSL 2018 naar de Tweede Kamer gestuurd. Hierin zijn extra maatregelen genoemd die bovenop het reeds bestaande pakket komen. Verder wil de staatssecretaris afspraken maken met o.a. Arnhem over aanvullende maatregelen. Deze afspraken worden vastgelegd in een aparte Bestuursovereenkomst met Arnhem. Het ministerie van I&W is bereidt een financiële

bijdrage te leveren aan deze maatregelen, welke overeenkomen met de maatregelen uit onze Luchtagenda.

Met deze Luchtagenda wordt invulling gegeven aan het amendement van 6 november 2017 "Schone lucht wordt steeds schoner".

Beoogd effect

De gestelde emissiereductie doelstellingen uit New Energy made in Arnhem bereiken, met als uiteindelijk doel een betere gezondheid van de inwoners en bezoekers van Arnhem.

Argumenten

1.1 *Om de doelstellingen voor lucht uit het programma New Energy made in Arnhem te halen zijn de maatregelen uit de Luchtagenda nodig*

In de nota 'New Energy made in Arnhem, programma 2015-2020' heeft Arnhem de ambitie geformuleerd de negatieve gezondheidseffecten van luchtverontreiniging zoveel mogelijk terug te dringen, door het reduceren van de uitstoot van meest schadelijke stoffen binnen de gemeente op de korte en middellange termijn. In concrete termen:

- een reductie van 10% van de gemeentelijke emissies van roet (EC) en stikstofdioxide (NOx) in 2020 ten opzichte van 2015 bovenop de autonome ontwikkeling, en
- de bijdrage van het wegverkeer aan de concentraties roet en stikstofdioxide in 2050 op nul.

Voor het halen van deze doelen zijn in de Luchtagenda de volgende concrete maatregelen opgenomen:

1. Milieuzone personenauto's diesel; (reeds besloten, invoering per 1 januari 2019)
2. Milieuzone bestelauto's diesel (vanaf 2020)
3. Dosering van verkeer buiten de stad;
4. Walstroom Rijnkade.

Deze maatregelen, waarbij de gemeente Arnhem zélf invloed op de uitvoering heeft, leiden tot een generieke verbetering van de luchtkwaliteit in heel Arnhem. Deze maatregelen brengen tevens de concentratie NO₂ op het bestaande knelpunt aan de Eusebiusbuitensingel naar beneden.

In bijlage A van de bijgevoegde Luchtagenda zijn maatregelen opgenomen die een positief effect hebben op de luchtkwaliteit, maar waarvoor andere partijen bepalend zijn. Deze vragen daarom nadere uitwerking met deze partijen. Met het vaststellen van de luchtagenda stemt de raad mede in tot het nader uitwerken van deze maatregelen en uitvoeren voorzover dit binnen de gestelde gemeentelijke (financiële) kaders uitvoerbaar is, dan wel te komen met voorstellen hierover naar de raad.

1.2 *Er is nog één locatie in Arnhem waar de grenswaarde voor NO₂ wordt overschreden en twee locaties waar deze grenswaarde bijna wordt overschreden.*

De voorgestelde concrete maatregelen uit de Luchtagenda hebben niet alleen effect op de NOx - en rotemissies, maar ook op de NO₂ concentratie bij het knelpunt aan de Eusebiusbuitensingel/Velperbuitensingel. Omdat deze maatregelen er ook op gericht zijn om deze

wettelijk vastgelegde grenswaarde te halen (deze grenswaarde had in 2015 al gehaald moeten worden), heeft het ministerie van I&W toegezegd om een deel van de kosten van deze maatregelen te willen financieren. Hiervoor is een Bestuursakkoord opgesteld. Zodra de raad de Luchtagenda heeft vastgesteld, zal het college het Bestuursakkoord ondertekenen.

De flankerende maatregelen in Bijlage A van de Luchtagenda hebben een versterkend effect op de maatregelen uit de Luchtagenda, én dragen in sommige gevallen bij aan de leefbaarheid en bereikbaarheid van de binnenstad. Deze maatregelen komen uit het onderzoek van Royal Haskoning DHV "Maatregelen verbetering luchtkwaliteit Arnhem" dat op 6 maart 2018 naar de raad is gestuurd en komen uit de gesprekken die met de stad zijn gevoerd in 2017 en 2018. De effecten van deze maatregelen moeten nog onderzocht worden en er moet ook nog naar dekking van de kosten gezocht worden. Het staat dus niet vast dat al deze maatregelen uitgevoerd worden. De raad wordt uitgenodigd om van deze maatregelen kennis te nemen en deze aan te vullen of te wijzigen.

Kanttekeningen en risico's

1.1 De kans bestaat dat met alleen de concreet voorgestelde maatregelen de doelen van NEmiA niet voor 2020 gehaald worden.

Voordat maatregelen uitgevoerd worden, wordt eerst het effect op de NOx emissie en de roetemissie berekend en daarmee het effect op de gezondheid van de inwoners van Arnhem. Deze berekeningen zijn gebaseerd op kengetallen die soms achteraf hoger of lager blijken te zijn (denk b.v. aan het gesjoemel met uitstootcijfers van diesels). Om te voorkomen dat we daardoor te weinig effect sorteren met de concrete maatregelen, zal de gemeente zich inspannen om ook het flankerende beleid en maatregelen zoveel mogelijk uit te voeren.

1.2. De rijksbijdrage zal beschikbaar komen via het gemeentefonds

De bijdrage van het rijk zal via het gemeentefonds beschikbaar worden gesteld. Dit zal naar verwachting in de meicirculaire 2019 gebeuren. Vooruitlopend op de verschijning van de circulaire is in bijgaande begrotingswijziging reeds de door het rijk toegezegde bijdrage van 738K opgenomen.

Financiën

Tabel begrotingswijziging

	Begroting	Meerjarenraming			Progr
	2019	2020	2021	2022	
Lasten					
Milieuzone bestelverkeer:					
- exploitatie	147.200	67.200	27.200	27.200	R7
- kapitaallasten ontheffingen software		3.112	3.055	2.999	R7
- waarvan gedekt uit bestaand budget Emia	-83.287	-41.134	-18.445	-18.389	R7
Dosering buiten de stad					
- exploitatie	144.000	64.000	9.000	9.000	R7
- kapitaallasten investeringen		14.089	13.874	13.659	R7
- waarvan gedekt uit bestaand budget autobereikbaarheid	-81.477	-50.300	-18.966	-18.751	R2
Totale lasten	126.436	56.966	15.718	15.718	
Baten					
Bijdrage Rijk milieuzone bestelverkeer	128.520				
Bijdrage rijk dosering buiten de stad	102.035				
Bijdrage rijk walstroom	369.062				
Totale baten	599.617	0	0	0	R9
Mutaties reserves					
toevoeging BR Zuidelijke binnenstad (rijksbijdrage walstroom)	369.062				R7
toevoeging BR Emia	104.119				R7
onttrekking BR Emia		56.966	15.718	15.718	R7
	473.181	56.966	15.718	15.718	
Totaal Resultaat	0	0	0	0	

Meerjaren Investeringsplan (MIP)	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022
A. Milieuzone bestelverkeer ontheffingen software	25.000			
waarvan bijdrage rijk	-10.855			
B. Dosering buiten de stad aanpassing VRI en verkeerscentrale	35.000			
waarvan bijdrage rijk	-15.197			
B. Dosering buiten de stad DRIP's	175.000			
waarvan bijdrage rijk	-75.983			
B. Dosering buiten de stad infrastructurele aanpassingen	85.000			
waarvan bijdrage rijk	-36.906			
Totaal Investeringen	181.059			

De luchtagenda bevat drie maatregelen die nog niet eerder zijn vertaald in de begroting. Dit leidt tot bovenstaande begrotingswijziging. Het gaat om de milieuzone bestelverkeer, de dosering van verkeer buiten de stad en de uitbreiding van de walstroom op de Rijnkade. Het rijk stelt voor deze drie maatregelen een totale bijdrage van € 738K beschikbaar. Het resterende saldo ten laste van de gemeente kan worden gedekt binnen de bestaande begroting uit het budget Emia, het budget voor autobereikbaarheid en binnen het project zuidelijke binnenstad. Zie ook de paragraaf financiën van de luchtagenda.

Uitvoering

Op het moment dat de Luchtagenda is vastgesteld, zal ons college een Bestuursakkoord afsluiten met het ministerie van I&W (staatssecretaris Van Veldhoven).

De uitvoering van de drie maatregelen die nog niet gestart zijn, zal direct opgepakt worden door Fysiek Domein (Omgevingskwaliteit in samenwerking met Mobiliteit)

De maatregelen uit Bijlage A van de Luchtagenda zijn ondersteunend aan de vier vastgestelde maatregelen, en zullen onderzocht worden. Er worden besprekingen gestart met andere belanghebbenden en er zal naar dekking gezocht worden voor de uitvoering.

Communicatie

Bij het opstellen van deze Luchtagenda zijn meerdere partijen in de stad betrokken geweest. Door middel van gesprekken met de ondernemers en bewoners van de binnenstad (Bewonersavond september 2017, overleggen met Platform Binnenstad Arnhem) én het stellen van vragen via het Digipanel is de keuze van maatregelen afgestemd met de stad. Nadat de Luchtagenda is vastgesteld, zal zij breed gedeeld worden. Via onze website, via een persbericht en via reguliere overleggen die de gemeente Arnhem heeft met andere belanghebbenden.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

- Luchtagenda gemeente Arnhem
- Begrotingswijziging (investering en exploitatie)
- Concept Bestuursakkoord : ""Bestuurlijke afspraak voortkomend uit Aanpassing NSL 2018"

Besluit van

Zaaknummer

293484

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 4 december 2018, Cluster Strategie, Beleid en Regie nummer: 293484;

gelet op artikel 5.13 van de Wet Milieubeheer;

besluit:

1. De Luchtagenda gemeente Arnhem vast te stellen;
2. De begrotingswijziging inclusief de daarin opgenomen investeringen vast te stellen.

De griffier,

De voorzitter,